

AURORA SOCIAL

Setmanari defensor dels interessos del Treball

Les comunicacions a la Redacció s'han de rebre lo més tard el dilluns.

No's tornan els originals.

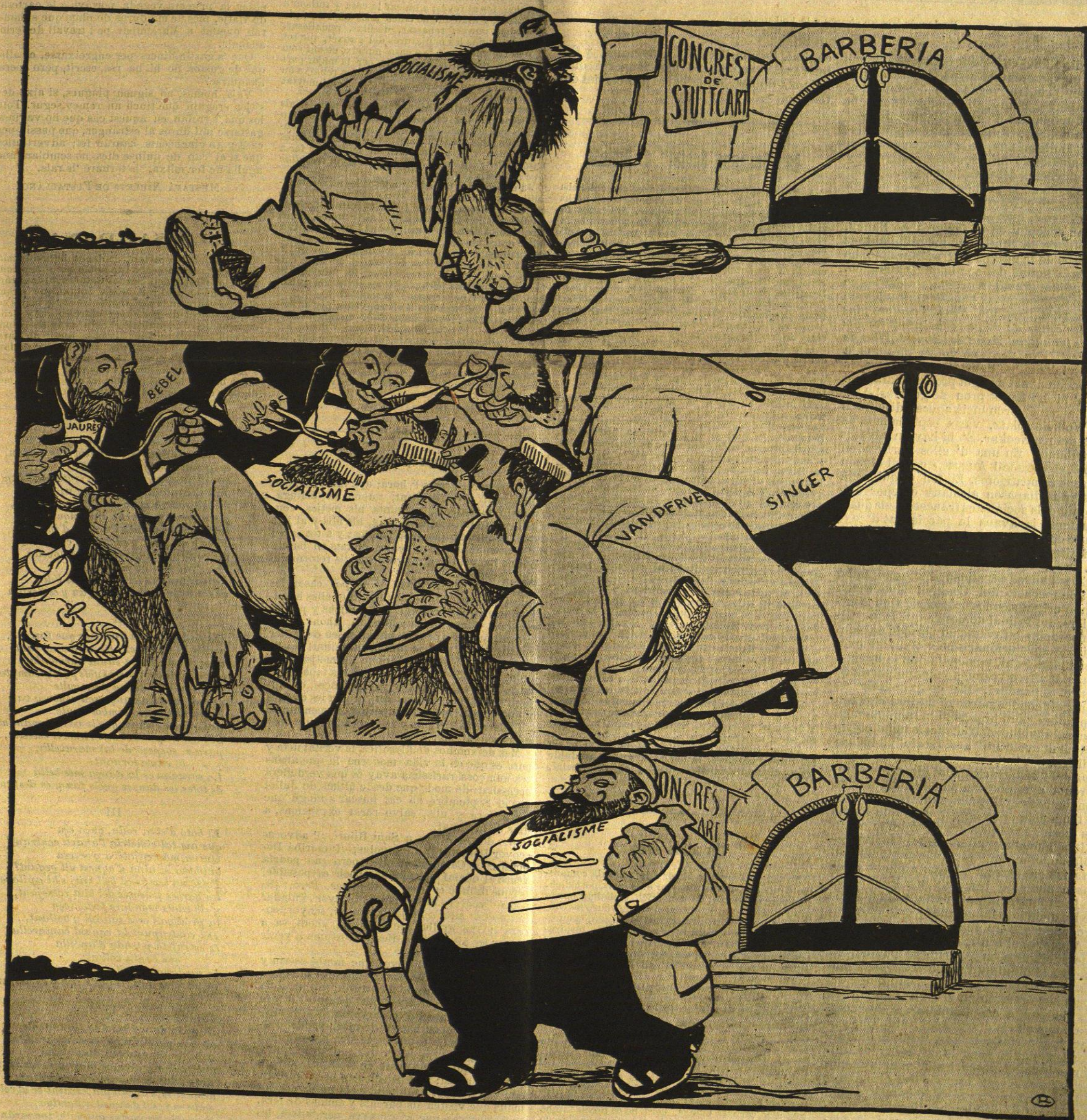
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
CANUDA, 15, 1.^{or}
Hores de Redacció: de 5 a 8 de la tarda
Apartat de correus núm. 26

Espanya. mitj any 1'50 pts., per corresponçal 1'75—Estranger. mitj any 2 francs, per corresponçal 2'75
Número solt 5 céntims.—Paquet de 25 números pera la venda 75 céntims
Pagos a la bestreta. Poden enviarse sellos de correu y tota classe de lletres de facil cobro.

Preus pels corresponsals propagandistes
5 números 7 pessetes semestre
25 " 30 " "
50 " 50 " "

EL CONGRÉS DE STUTTGART

(Véglis nostre article de fondo)

Are ja comenso a EUROPEISARME.

Oficina gratuita de colocacions
Les ofertes en la 4.ª plana.

El Congrés socialista de Stuttgart

En Jaurès fent un discurs a la Volksfestplatz

El dia 18 del corrent s'inaugurà a Stuttgart el Congrés socialista internacional que per primera vegada se celebrà dins del Imperi alemany. Hi assistiren delegats de tot arreu, fins d'Austràlia, del Japó y Africa del Sur. S'ha tractat del patriotisme, del militarisme, de la política colonial, de la sindicació obrera, de la emigració y la immigració, del feminisme, etc.

Respecte de la primera qüestió mereix consignar-se el fet d'haver sigut derrotat l'herveisme, que 'ls socialistes francesos havien acceptat en el Congrés de Nancy. El Congrés de Stuttgart, tot rebutjant els excessos de la guerra y 'l militarisme, ha admès la llicitud del sentiment patriòtic.

L'adjunt grabat representa a Jaurès en l'acte de pronunciar aquestes paraules en defensa del pacifisme: *Nous ne voulons plus que des coups de force nous jettent les uns contre les autres! Assez de tueries! Assez de guerres!* («Nosaltres no volèm més que la força violenta 'ns llensi 'ls uns contra 'ls altres. ¡Ja n'hi ha hagut prou de matances! ¡Ja n'hi ha hagut prou de guerres!») El lloch ahont se pronuncia aquest discurs es la Volksfestplatz, vasta esplanada a la vora del riu Neckar. S'hi havien aixecat sis tribunes. En una d'elles parlava en Bebel, el «bermell August», com li diuen els seus compatriotes. Ell fou el qui logrà ajustar al diapason alemany el chor discordant dels socialistes francesos, els quals cometeren ja avans la parcialitat d'excloure de la respectiva secció nacional als socialistes independents Mr. Richerand y Mr. Orry.

En les altres qüestions sotmeses també a la deliberació del Congrés, dominaren també criteris menys utòpics qu'en ls anteriors, tot lo qual demostra que la «social democràcia» travessa un període de transició del revolucionarisme violent al evolucionisme legal, tendència que ja havíam senyalat altres vegades en les columnes de nostre setmanari. Els congressistes de Stuttgart condemnaren el modern règimen capitalista, però proscribiren també la vaga general revolucionaria, recomanant el procediment evolutiu, l'acció social y aduch la política. S'abstingueren ademés de negar a priori y sistemàticament alguns drets inherents a la persona humana que havien condemnat en Congressos anteriors. Aquesta tendència, que defuig més que avans les teories utòpiques renyides ab la naturalesa humana y ab sa realitat social, revela un avenç en l'estat d'esperit del proletariat que presta alguna atenció a les ensenyances del bon seny y a les lliçons de la experiència y s'aparta cada dia més de les doctrines inhumanes y dels selvatges procediments del anarquisme.

Aquest es el sentit que té la caricatura que publiquem en la primera pàgina, en la qual el dibuixant ens ofereix un humorístich retrat dels principals capthosts del socialisme germànic y d'en Jaurès, que ha ajudat a la conciliació dels seus compatriotes ab els d'enllà del Rhin. Tots plegats han portat aquesta vegada la llur delicadesa fins al punt de sustituir les banderes bermelles per les banderes nacionals. No més en l'estrado del Congrés s'oviraven alguns ramells de flors d'aquell color que 'ls organitzadors tingueren encare la prudència de sembrar de vert. De manera que 'ls socialistes de Stuttgart, ahont se reuniren els representants de totes les parts del mon, han plegat la bandera de la «Internacional bermella» o del extermini, y han donat una lliçó a la mateixa Junta de ferro-carrils de Wurtemberg, que l'havia issada demunt de la estació de la

capital. Es una lliçó de temperansa y de tolerancia que no es pas inoportú que AURORA SOCIAL la recordi al proletariat de Catalunya.

La «Setmana Social» d'Amiens

A München Gladbach comensaren els catòlics alemanys a donar un curs de sociologia en pòchs dies y a tall d'universitat popular. A França fa molts pòchs anys posaren en planta aquesta bella idea, y are acaba de celebrarse a Amiens la «Setmana Social» d'enguany. D'Orleans, hont comensaren aquestes lliçons, a la gentil capital de Picardia s'es notat un veritable progrés. Y cal consignar desseguida que 'l concurs ha sigut nombrosíssim, dominant l'element jove, que es el qui posa especial amor a cercar pels problemes socials la única solució compatible ab el veritable progrés, perqu' es l'única que pot realisar l'ideal de justícia y de fraternitat humanes.

Una altra nota significativa: Amiens es un feu del radicalisme. Donchs, aixís y tot, els concurrents a la Setmana social han sigut respectats de tothom, y han trobat en aquella capital francesa l'hospitalitat, qu' es distintiu de poblacions cultes.

L'interès ab que s'han seguit les lliçons, els grans aplaudiments a les conferències de Lorin, Lemire, Max Turman, Kurth, tot indica que la Setmana social es ja una institució permanent, que ha pres carta de naturalesa en la nació vehina y anirà portant cad'any per ses distintes regions la lleu de la bona doctrina, fins a iniciar a tothom en els problemes fonamentals de la sociologia veritable. Y aquesta institució no té res que veure ara com ara ab la política, y es simpàtica a tothom, a diferència den Marc Sagnier y la seva obra del Sillon, que no acaban de merèixer la confiança ni l'aprobació general. Aixís ho feu constar el P. Antoine parlant ab E. Vercesi, qui s'trobava a Amiens representant dos diaris d'Itàlia. Y al preguntar-li el periodista italià al sociòlech francès si s'podian acusar de modernistes les tendències de la Setmana social, entre somrient y grave va contestar-li: «Com voleu que se 'ns acusi de modernisme? Y avans que tot, q'no es sembla estrema-dament vaga aquesta paraula? Nosaltres no 'ns movem del terreny econòmic, social. Les disquisicions filosòfiques, exegètiques, històriques, no tenen res que veure ab nostres «Setmanes». En anys anteriors algun filòsof de l'immanència ha pogut presenciar les nostres ajustades, mes els dominis restaren completament separats; tots constataren que la filosofia del pragmatisme moral no té res a fer ab la restauració social sospirada per nosaltres. Y enguany la consigna ha sigut encara més rigorosament mantinguda.»

Aquest caràcter exclusivament didàctic ha de fer viure y prosperar la institució y ferli produhir fruyts abundosíssims de sanitat y elevació social.

M. D.

Un abús més

No tan sols per fer honor a la paraula compromesa quan m'oferi a cooperar en aqueix periòdic, sino perque té molt de simpàtic treballar per la gran qüestió, que en el meu mode de veure les coses, vull referirme a la qüestió magna, la qüestió social. Aquí van algunes apreciacions inspirades, com qui diu, en l'observació de cada dia y empapades d'aqueixa amargantor que deixa en l'ànima el contacte habitual ab l'element obrer, que si bé en altres punts viu arreconat, lluny del centre, en barris propis, aquí a Mataró viu ab nosaltres, ompla la via, 's mou, passa y gemega al costat nostre, havent d'esser per consegüent testimoni de lo que diu, de lo que sent y de lo que sofreix.

Ja ho sabem que gran part de les desdixes que moral y materialment li abaxien y l'fan desgraciada, podria l'obrer per si mateix evitarles procurant il·lustrarse y adquirint totes aquelles virtuts civiques y domèstiques que li han fet perdre les predicacions utòpiques de certa demagogia de guant y corbata blanca, pero be es precis també regoneixre que 'ls que per dret natural havien de esser los seus habituals mentors, pares y mestres, que algun significat té aquest nom de patrons que a n'els amos se 'ls hi dona, res han fet ni fan tampoch pera protegir al obrer contra sa pròpia miseria, ni contra els qui en tants sentits abusen d'ell, comensant aqueixa mala obra per molts encarregats que tenen tota la confiança del amo.

Deficient y tot com es la llei, no sabem que cap

interessat se preocupi ni que la Junta de Reformes socials se 'n ocupi de lo que aquella disposa sobre admissió de menors, accidents del treball, fundació d'escoles y alguns altres punts concrets, sobre 'ls quals la bona voluntat de persones ben intencionades tant podria fer a favor de la classe treballadora, sens perjudicar els interessos dels patrons, que n'surten beneficiats de la major cultura, intel·ligència y honradesa del obrer.

Are mateix iquina serie de consideracions tan tristes li sugereixen al home observador certes tendències que, si s'generalisaven, augmentarien el malestar de tantes famílies que no tenen altre patrimoni que 'l treball de cada dia!

Tothom aquí regoneix que l'obrer ab familia no 'n té prou ordinariament ab lo jornal d'ell sol per atendre a ses necessitats. Aixó en part se salva mitjansant lo suplement que la dona aporta treballant a casa mateixa en qualsevulla de 'ls detalls que ofereix la confecció del gènere de punt. Algun d'aquests detalls es senzillament atros; aquells pòchs rals que pot guanyar la dona treballant a casa li costan la vista y la salut, pero 's fa ab gust perque alló ajuda a sortir d'apuros, tot va endavant, se va fent la feyna de casa al mateix temps que 's treballa y 's cuida la canalleta; donchs bé, tot aixó està amenassat de desaparèixer; aquest recurs que, a Mataró sobretot, sosté a tantes famílies, tiran a suprimir-lo, sens fixarse en les conseqüències; la major part dels establiments que ho volen tot a dintre, diuen, per evitar no sé quins abusos, que encare que algun n'hi hagués, ben poca cosa deu mermar lo gros benefici ab que 's tancan los balanços.

Quan en tots los països fabrils d'Europa 's va generalisant la sana tendència de descentralisar lo treball, disminuint l'aglomeració de les fàbriques y fentlo compatible ab la vida domèstica, aquí ho volen fer al revés; a tancar la casa y tothom a la fàbrica; y aixó que de cinch a sis anys ensà, lo adolzenar punys, repassar, desfilat, remallosar, embastar y fins les miniatures del ganxet, que tot aixó es treball que 's fa a casa mateix, essent com he dit un recurs indispensable per la major part de famílies de Mataró, ha obtingut una rebaixa en los preus de confecció gayre be d'una casi meytat per meytat.

Dona pena sentir a alguns patrons, sobretot als més coneeguts per certs radicalismes que deurían ferlos més accessibles a sentiments altruistes, contestar de mala manera a alguna de aquestes pobres dones quan van a demanarlloshi feyna per fer a casa: —Per fora no n'hi ha; qui vulgui treballar que vingui a la fàbrica.

Ja es prou dur aixó de que totes les mares de familia obrera tinguin d'anar a guanyar un bocí de pa a la fàbrica, pero si totes aquestes noyes qu'avuy treballan a casa hi han d'anar també, aduch prescindint de molts y molt greus inconvenients d'altre ordre veyám, ¿ahont s'educan moral y intel·lectualment? ¿com podrán aficionarse al compliment de les obligacions de casa? si un altre dels abusos que 's venen cometent en les fàbriques es no tenir hora fixa pera plegar les noyes del treball sino quan a l'encarregat l'hi sembla?

Es a dir; qu'hem abolit els convents per antisocials, y ara la fàbrica ha d'esser un immens convent ahont s'hi tanqui tothom, homes y dones, havent d'abandonar aquestes, si volen menjar, les obligacions de casa, les atencions de la vida de familia y l'cuidado dels petitets, com si no fos prou dolorós l'espectacle de tants xicots mes grandetsots que van perduts tot lo dia per carrers y places!

Job.

Mataró, Agost de 1907.

Banyes y aygues

—Aaaaara, ara es l'hora; apa minyons, que la donen; aixís pensant, tothom se belluga, tothom fa calculs, pregunta als metjes, consulta a la butxaca, a la dona, als fills y al jefe de l'oficina en que està empleat y a tot arreu s'escampan la gent de les ciutats en busca, qui de banyes, qui d'aygues que 'ls retornin lo que 'ls manca.

Els pares buscan salut, y de pas casar les filles: aquestes no hi ha que dirho, elles ho saben, prou que s'enteren pe'ls amichs y per les amigues ahont hi ha animació, ahont hi ha gresca, quines aygues o banyes gosen de millor concurrència, y mirin iquina casualitat! aquestes son quasi sempre les que 'ls metjes solen ordenar a sos papays, verdares tapadores, en aquest cas, de plans y esperances, de il·lusions y de somnis que moltes vegades les aygues y fonts medicinals s'emporten, despenyantse ab ells pe'ls torrents y barranchs que les condueixen al mar.

Mes deixemnos de filosofies, la veritat neta y pura es que en la vida moderna lo que abans era una cosa raríssima avuy es una verdadera necessitat; de modo que desde últims de Juliol fins al Setembre no cal buscar a ningú que tinga cara y ulls, salvo raras excepcions, a dins de la ciutat.

Lo doctor A. és a Sant Hilari, ¿l'advocat senyor Deixonosa? a Banyolas, ¿l'escribà Deillonos? a Camprodon. Bè; pero ¿no podria veure al oficial primer? tampoch es possible, perque també es fora, a Caldetas. Pero, ¿bè podrà veure al escribent senyor Fulano? Si torna d'aquí a mitja horeta sí, senyor; encara no ha arribat de Moncada, ahont va a passar les nits tots els dies y acostuma a venir ab el tren de les deu.

Y escolti, jaquell noyet que també escriu y porta recados, ahont para? té la seva familia a Valldarca y encara no ha arribat; y a mi si 'm trova aquí es per casualitat, perque tinc la senyora que pateix d'esperverenchs y 'ls metjes li han receptat banyes de mar, que del contrari ja seriem a la torre que hem llogat a dalt dels Josepets.

Velshiaquí lo que passa en totes les oficines y per tot arreu; ara pensin tots els propietaris que van a donar mal temps als masovers, los molts que visiten als parents y amichs de fora, y els ricatxos que s'allunyen per Suissa, les provincies Vasques, els Pirineus, etc., etc., y comprendran que a Barcelona no hi quedem més que 'ls desgraciats, aixó sí, fins n'hi ha de nosaltres que no 's cambiarian ab cap dels que surten, perque si Barcelona es bona al hivern per son clima dolç y suau, a l'istiu es una verdadera delícia, y sino ahont son les arbre-

des millors que les del Parch, Rambles, Granvia, etc., etc.?

¿Qui vol remullarse per fora? al mar, ¿per dins? gelats, y sino a la font de Canaletes o de Sant Just hi raja una aygua fresca com un glas.

Després de tot, els que 'ns quedem aquí, qui més, qui menys, ja podem dir que estem ben frescos.

Ara tots los que sigan fora ja 's poden ben preparar, perque quan tornin me faré, com tots los anys acostumo, un gran panxó de riurer, ¿y com no? Mirin, l'any passat va sortir en Paquito per engreixarse y ¡pobre xicot! ja tenia rahó, perque semblava una beta sevillana; mes quan vaig veurel retornar s'hem va representar lo mateix qu'un fideu fi. Les filles d'en Parrillo, que varen endursen quatre arrobes d'esquer per veurer si arpeglegaven algun hereu, de passa, ¡pobretes! ni 'ls mils. Tan sols hi vist un cas verament extraordinari que 'm fa creure ab la veritat dels efectes de les aygues que fan aflauquir.

Va anar a Mariembat (Alemanya) un fabricant que jo coneix y qui té la desgracia de ser més gros y pesar més que aquell tiburon que ensenyaven a la Plassa de Catalunya, y abans de sortir de Barcelona jo mateix vaig veurer com se pesava a la bàscula de la estació, y feya trescents cinquanta quilos, ab tares y tot. Donchs bé, al tornar del balneari va pesarse novament y ¡quina ditxa! la bàscula mateixa va marcar cinquanta quilos menos. Aixó sí, al arribar a casa va recordarse que quan se va pesar la primera vegada portava a la cartera de viatge, més de mil duros de plata que s'hauran quedat a Mariembat pe'l treball de ferlo aflauquir.

Que 's gastin diners per engreixarse, es alló que de gustos no hi ha res escrit, pero ¿pera aflauquirse?

Vaja, homes, no siguen plagues, si aixó desitjen creguin que tinc un remey segur. Tots los que 's trobin en aquest cas que no vagin a gastarse mil duros al estranger, que passin per casa y ab cinchcents haurán fet; advertintlos que si al cap de quinze dies no semblan una agulla de fer mitxa, 'ls tornaré 'ls rals.

MUSTAFA XIULETS DE FUSTABLANCA.

LA SARDANA

Gustosament pera tots, la dança hermosíssima, la dança tan catalana y tan noble que s'anomena sardana, s'espandeix per tot Catalunya, inspirant entusiasmes a desdir. AURORA SOCIAL que 's complau en veure en la sardana, entre altres belles coses, un símbol de germanor entre pobres y rics, entre obrers y capitalistes, honra avuy ses columnes publicant la següent hermosa poesia de Maragall, inspirada y poètica descripció de nostra dança benllogada.

Aixís ens complahem en encoratjar aquest magnífich ball, el més majestuós, el més sever, el més digne y convenient pera nostre poble.

I

Ceres.

La sardana és la dança més bella de totes les dances que's fan y es desfan, és la mobil magnífica anella que ab pausa y ab vida va lenta oscil·lant. Ja's decanta a l'esquerra y vacil·la, ja volta altra volta a la dreta dubtant, y sen torna y retorna intranquil·la, com mal orientada l'agulla d'imant. Fixa's un punt y es detura com ella... del contrapunt arrancant-se novella, de nou va voltant.

La sardana és la dança més bella de totes les dances que's fan y es desfan.

II

Els fadrins, com guerrers que fan via, ardis la puntegen; les verges no tant; més, devots d'una santa harmonia, tots van els compassos y els passos comptant. Sacerdots els diríeu d'un culte que en mística dança sen vénen y van emportats per lo símbol ocult de l'ampla rodona que's va agermanant. Si'l contrapunt el bell ritme li estrellia, para-s, sospesa de tal maravella, lo ritme tornant.

La sardana és la dança més bella de totes les dances que's fan y es desfan.

III

El botó d'eixa roda, quin era que am tal simetria l'anava centrant? Quina m'd venjativa y severa buidava la nina d'aquest ull gegant? Poté un temps al bell mitj s'hi apilaven les garbes polsoses del blat rossejant, y els suats segadors festejaven la pròdiga Ceres saltant y ballant... Del contrapunt la vagant cantarella és estafeta pasada d'auella que canta volant.

La sardana és la dança més bella de totes les dances que's fan y es desfan.

IV

No es la dança lasciva, la innoble, els uns parells d'altres desaparellant: es la dança sencera d'un poble que estima y avança donant-se les mans. La garlanda suauement se deslliga; deslent-se, s'aixampla, esvaïnt-se al voltant; cada m'd, tot deixant a l'amiga, li sembla prometre que ja hi tornarán. Ja hi tornarán de parella en parella! Tota ma patria cabrà en eixa anella, y els pobles dirán:

La sardana és la dança més bella de totes les dances que's fan y es desfan.

JOAN MARAGALL.

DEL MARROCH

Zuans acampant

Institucions a favor dels obrers a Zurich

La Pestalozzi-Gesellschaft.—Aquesta institució és la més antiga. La fundà en 1880 el mestre Ferrán Zehender. Té per objecte proporcionar als obrers, durant les tardes d'hivern, un local plaçol i calent, ahont puguin instruir-se ab la lectura de llibres i periòdics o bé escoltant conferències, declamacions literàries i concerts musicals o també practicant exercicis de lectura i escriptura o rebent notes de les lliçons discursives o intuïtives que se 'ls donen per medi de projeccions elèctriques. La sala és en resum un centre popular d'extensió científica, literària i artística. Per això se li ha donat el nom d'en Pestalozzi, el famós educador suís. De bon principi eren pocs els obrers que freqüentaven la sala, però traslladada a altre lloc més espaiós i confortable ha gosat desde l'any 1891 del creixent favor del poble. Ultimament la benemèrita societat *Zürcher Tonhalle-Gesellschaft* s'ha encarregat de la secció musical, que conta ab la cooperació dels melors artistes de Zurich.

Aquesta forma d'educació ha produït resultats que poden compararse ab els que ha obtingut en nostra terra l'*Orfeó català*. Pera elevar el nivell de cultura del poble és indispensable educar no sols l'enteniment, sino també l'sentiment. La *Pestalozzi Gesellschaft* ha contribuït ab aquest medi a serenar l'esperit del poble, y educant el sentiment estètic l'ha redimit dels plaers grollers y morboses dels sentits. La Sala gasta anualment 40.000 francs y l'ajudan a pagarlos el municipi y l'cantó.

Salas de temperansa.—L'alcoholisme es una plaga social de la Suïssa y altres païssos del Nord. Molts obrers se gasten en la taberna tota la setmanada, s'espatllen la salut, y posan en perill la seva vida, l'honor, la pau y la tranquil·litat de sa família. Pera extirpar o quan menys disminuir aquesta plaga s'han propagat a Suïssa y altres païssos del Nord d'Europa les Salas o 'ls hostals de temperansa, qual fundador es el Pare Matthew, el gran apòstol de la sobrietat, a qui la Inglaterra ha aixecat un monument. Aquesta obra benèfica ha sigut importada a Suïssa per la humanitaria associació femenina *Zürcher Frauenverein für Mässigkeit und Volkswohl*. En aquestos hostals o sales de temperansa hi ha una mesura higiènica de les begudes, que no 's pot traspasar. Ofereixen ademés altres ventajetes. Lo que s'himenja y s'hi beu es bó y barat. Les propines estan terminantment prohibides. Les dames més distingides vetllen per la salut y la moralitat dels obrers. S'asseuen al seu costat y 'ls tractan com a germans. El sentiment del deber y de la dignitat humana trova un ambient favorable al seu desenvolupament. Allí no sentiréu renechs ni obscenitats. Es una rassa que estima el seu bon nom y frueix el goig de viure. Allí no hi ha odi, ni rencors, ni baralles africanes com les que ensagnan sovint les timbes y les tabernes meridionals. Allí no 's juga als prohibits. Allí les diversions son honestes y sanes: exercicis d'educació física, passatemps que instrueixen y recrean, treballs gimnàstics que vigorisan el cos, jocs ignoscents que explayen l'esperit. D'aquestos jocs n'he vist alguns de moderns, desconeguts a Espanya. N'hi ha que educan la visualitat, la punteria, el pols dels noys y dels joves.

Els èxits d'aquestos hostals de temperansa son verament satisfactoris. El consum de les begudes alcohòliques ha baixat en una progressió consoladora. Hi ha societats de temperansa com la dels *Bons-templiers* ab 103.997 socis. En el país ahont fa sentir sa influència aquesta societat el promedi de ayguardent que bevia cada habitant era de 10 litres y avuy no arriba a 7. Els efectes benèfics de la temperansa se deixan sentir en la estadística de la mortalitat y la criminalitat, que va baixant cada dia. El metge Dr. Bergman ha exclamat devant de aquestos èxits: «El patrimoni nacional augmenta cada dia; les ciències, les lletres y les arts brillan ab viva llum. Y en resum tinc de dir que la historia del nostre país demostra que per la temperansa y per la abstinència, una nació entera, com cada individu, pot redressarse y tornar a florir com que renasqués.»

Un sol hostal de temperansa, el *Karl der Grosse*, el freqüentant diàriament unes 900 persones. El poble hi va de bon grat. Hi trova locals amples, ayrosos, inundats de llum, nets, plaçevols, verament restauradors, restaurants, no de nom, mes de fet, y la sobrietat y l'abstinència se van fent tan generals que cada dia

es major el número de persones que prefereixen a les begudes espiritoses l'aygua fresca y gemada, les llimonades y demés preparacions inofensives. També augmenta l'número de les persones que s'abstenen de tota mena d'excitants, líquits o sòlits, per exemple, del vi, de la cervesa, del café, y

re te de 20 a 24 anys; de 49'90 si te de 25 a 29 anys; de 50'20 si te de 30 a 34 anys, etc., etc. Així sempre, segons Nature, en els pobles en que las dones son numeroses y es casan prompte, sembla esser que hi ha una tendència a que els noys siguin petits d'estatura. Es inútil dir qu'aquestes indicacions estan lluny de tenir un valor absolut, y si l'edat de la mare com factor de l'estatura del fill deu tenirse en compte, no hi ha qu'olvidar altres datos mes importants y ja coneguts; rassa, herència, posició social, etc., etc.

CORRESPONDENCIA DE PARIS

Aquesta setmana es difícil enquirir els assumptos en los límits d'una crònica; y deixant apart els altres menys peremptoris, cal parlar ab alguna extensió de la guerra del Marroch que va començar ab rialles y està ja a plè camí de les ploralles.

Aquesta pot esser una continuació y confirmació parcial de la publicada l'13 de juliol, sobre la decadència del imperi mundial de l'Europa. Allí estudiavam el problema del Asia: avuy el tenim en període agut al Nord de l'Àfrica.

Cal deixar hipocresies aduladores y es hora de tenir cor pera regoneixer la veritat: els europeus ens hem fet odiosos als moros y al cul del sach de 30 anys de explotació hi trovem les engrunes.

El Marroch anava quedant extenuat per l'absorció de la Europa, que més que d'angel de progrés y de civilització, ha fet de sangonera d'aquell país, aprofitant la seva debilitat de resistència y sa descomposició política y social.

Dirém que 'ls moros no abominen en aquesta guerra, la civilització europea? No 'ns enganyem a nosaltres mateixos. Aquells indígenes, en contact ab nostra civilització, n'han tocat més els defectes que 'ls beneficis. Les grans institucions europees allí, no han pas sigut universitats, escoles, establiments benèfics y demés obres de progrés social; sino institucions comercials importades allí, no per l'esperit benèfic, sino per l'esperit de la usura.

No hi han pas portat els millors ciutadans, ni 'ls grans apostols; deixant apart les excepcions, realment hi hem enviat ó havem deixat qu'hi anessin, els comerciants que quan no cauhen en lo Seyla del ambició y cruel judaisme, qual caracter odiós més que en altra part es posa de relleu en el Congrès Sionista de la Haya, solen caure en el Caribdis de la gitanesca que fa del enginy una trampa pera escanyar als innocents qu'entran en tractes.

L'assassinat dels deu europeus es, donchs, un fenomen de psicologia popular que té causes molt diferents de les que 'ls diaris polítics en donen. Si 'ls moros cometien una injustícia al assassinar als europeus, aquestos cometien altra injustícia al explotar l'indifensió d'un país desventurat.

La venjança dels francesos va esser terrible. Pera castigar a una dotzena d'assessins y a uns quants soldats rebeldes a llur sobirà, han destruït una ciutat y han declarat la guerra a la rassa. A Casablanca hi havia moros facciosos y pacífics, hi havia bons y dolents, amichs y enemichs; la canonada francesa els condemnà a mort indistintament. Per més que diguin els defensors de aquella, després de haver seguit pas per pas els incidents d'aquesta historia, puch afirmar ab seguretat de no esser injust, que 'ls francesos no s'han pas contentat ab la estricte defensa del *servato dictamine inculpatum tutela*. Y tinc dret a fer justícia, per quant he acreditat altres voltes l'amor a la França.

No tenim per responsables a tots els francesos dels errors dels soldats de Casablanca, ni sisquera al Govern. Avans d'emetre aytal judici fora precis conèixer punt per punt les ordres del Govern y les intencions dels ministres.

A hores d'ara, tots estan convençuts de que s'ha comés un gran error, si no jurídic, al menys polític.

Error enterament inexplicable, per quant la tempesta s'aveya venir de ja fa temps y s'anunciava de mil maneres. Entre altres recordo una serie d'articles publicats en un periòdic de Barcelona fa quatre anys, anunciant la turbonada musulmana que s'preparava després del congrés de santonos que per aquell temps va celebrarse a Suïssa.

El gran error d'Europa ha sigut de donar caracter de rassa al incident de Casablanca. Aquí estava l'perill, y en ell s'hi ha caygut ab una impremeditació infantil.

Al fer responsables als moros tots dels assassinats aquells, el general Drude y l'almirall Philibert y tots quants han fomentat l'acció francesa, han oblidat que l'poble del imperi s'composava de 17 milions de habitants, del quals be'n poden sortir un milió de soldats. Y una vegada pres el caracter religiós, aquest 17 milions tenen la simpatia y cooperació més ó menys efectiva de 230 milions de musulmans, que per instint de la fe han de frater-nisar en l'odi dels seus germans

contra 'ls *increduls*, qu' a més de tenir aquest caracter religiós tenen el caracter polític de opressors y de invasors.

Frància y Espanya no han vist fa molts anys aquesta força immança que la opressió dona al oprimit y que la fe dona al creient. Els pobles musulmans no son pas com el poble jueu en la dispersió, ni com els catòlics estan confosos entre masses enemigues, per lo qual els Estats poden combatre 'ls facilitment. Els musulmans conservan encare ses principals nacionalitats y dominan exclusivament extensions d'immensos territoris que son com fortalises inexpugnables.

El crit de guerra santa farà portar un crit de guerra en eixos pobles y païssos, y contra ells ni Espanya, ni França, ni Europa, tenen medis suficients d'atach y tal volta ni sisquera de resistència.

Inútil fora que 'l'Sultán resisteís: la fe saltaria per demunt del Sultán de Marroch, com igualment per demunt del Sultán de Turquia, y 'ls arrastraria a la guerra contra 'ls infidels, sots pena de ferla a llurs pobles.

Perque en lo fons del problema polític del Marroch hi ha una fermentació democràtica en la qual el poble excomunica al Sultà com a sospitós d'heretjia per no haver resistit l'intrusió europea fent esclau del extranger al poble fidel.

No puch continuar analisant aquest fet històric, quals conseqüències serán sempre fatals.

Pero, si ara, com avans, els sobirans que han de fer la guerra als moros haguessin d'anar devant dels seus exercits, com hi anaven Jaume I Conquistador y fins Isabel de Castella, pagant dels bens particulars dels sobirans els comptes de la guerra si resultés desastrosa; segurament ni en Clemenceau ni en Maura haurian tingut tanta pressa de enviar tropes al Africa.

Pero mentres els fills de les mares franceses y espanyoles van a Casablanca, en Maura s'passa per Alemanya; Clemenceau per Inglaterra, y Maura envia l'seu fill a la Haya, hont se serveix a la Patria entre àpats y saraus.

Y si la guerra surt desastrosa, els que l'han feta, en lloch de pagar els deutes, cobrarán guapona-ment els seus salaris.

MATTHIEU.

Paris, 23 Agost de 1907.

CRÒNICA SOCIAL

Vaga resolta

Degut a les actives gestions realitzades pel Sr. Ossorio Gallardo s'ha arribat a una fórmula de concòrdia respecte a la vaga dels betayres, esclatada en Manresa.

Respecte a la estado del Governador civil y dels treballs realitzats vora als obrers y patrons diu un periòdic d'aquella localitat lo següent: «No descansa un moment el senyor Governador conferenciant ab els fabricants, operaris, obrers y la Comissió d'arbitratge, deixant definitivament solucionada la vaga, que ha durat quatre setmanes.

El Reglament presentat pel Sr. Ossorio y que ha sigut la fórmula d'ayinensa y el terme de la vaga, garanteix la execució de la base 13 del conveni de 9 d'Agost de 1906.

Al peu d'aquet treball que revela en el senyor Ossorio al eminent jurisconsult, al home pràctic y concexedor dels assumptos entre patrons y obrers, s'hi llegeixen els noms de D. Angel Ossorio, governador civil; D. Pere Armengou y Manso, alcalde; D. Andreu Pons, D. J. Portabella de Argullol, D. Josep Lluvia, D. Francisco Ponsa, de la Comissió mixta per part dels amos; D. Ramon Oliveras, D. Josep Riu, D. Joan Serrallonga y D. Joan Busquet, també de la Comissió mixta en representació dels obrers.»

Un Manifest

S'ha publicat un Manifest que 'l dependent Pere Gorga dirigeix als seus companys d'Ul-tramarins, en el qual recomana que s'formi una Societat forta y vigorosa pera fer cumplir la Lley del Descans dominical.

Moviment saludable

Veritablement ho es el que s'està operant en diferents Societats barcelonines que, dedicantse al foment del treball, se disposen a montar en sos domicilis socials oficines de col·locacions semblantes a la nostra.

Com que algunes d'aquelles entitats tenen un caracter professional, el funcionament dels citats organismes reunirà la ventajeta de comptar ab la garantia personal que podran prestar els associats, per efecte de la convivència social que enllassa les aspiracions de tots dintre del ideal col·lectiu, poguent per aquesta causa aportar amples referencies a la persona que 'ls ofereixi treball y contribuir a la major estabilitat de les col·locacions.

¿Serà aixís?

Segons se 'ns ha dit, en una de les properes sessions de la Junta Local de Reformes Socials se tractarà del assumpto de la Reforma interior, siguent fàcil s'acordi instar al Ajuntament a pendre alguna determinació relacionada ab els anuncis que venen sovintejant en la premsa diària sobre certes organitzacions que per predominarhi el mercantilisme poden donar lloch a un amarch desengany al estol de obrers sense feyna que viuen en aquesta ciutat y han entrevist una esperansa de mellorament en las obres projectades.

INCENDI DE LA REFINERÍA DE PETROLÍ DESMARAIS

En la nit del 12 del corrent Agost, un incendi destruí en part l'important refineria de petroli de Desmarais Germans, Ivry-sur-Seine. La fotografia dona una nota de lo fantàstic de l'incendi.

son més els que prefereixen el règim vegetarià o sustitueixen pe'ls ons y la llet frescos les carns, qual valor alimentici es molt inferior y qual assimilació està més exposada, segons ha demostrat la ciencia moderna, a major número de malalties.

La Casa del Poble de Zurich.—Aquesta institució ha sigut també fundada per la societat de dones de que he parlat més amunt. La *Zürichberg*—que aquest es el nom de la Casa del Poble—es com una síntesis de les institucions de que he parlat fins aquí. L'àrea es molt extensa, y sens contar el valor d'aquest solar l'edifici y l'mobiliari costà 414.481 lres. Pera cubrir aquestos gastos se feu un emprèstic públic. Aquest dato sol demostra que a Suïssa totes les classes socials s'interessen para mellorar les condicions materials y morals de la vida obrera.

La *Zürichberg* està situada en un paratge deliciós, poètic, rodejat d'arbredes, inundat de llum y d'ayre. Es un centre de reunió, de cultura y d'esplay. Hi ha sales de lectura y de conversa, biblioteca y locals destinats a les lliçons y a les conferències. Pero es algom més la «Casa del Poble de Zurich.» Es un hostal y un alberch confortable y econòmic; y en especial pera 'ls que no tenen família, o no poden refiar-se de sos cuydados, pera 'ls solters y 'ls vellets. El restaurant està situat en la planta baixa y poden encabirshi comodament 200 persones. En l'alberch hi ha sempre a punt habitacions pera passarhi la nit, 42 estancias que poden servir de sanatori a les persones necessitades d'ayre oxigenat. Els preus son els més módics, y tots els beneficis s'inverteixen a favor de les classes populars. No hi ha diferencia de tractament entre pobres y rics.

BONAMICH.

Actualitats

(DE TOT ARREU)

Espanya

Xixona, 20.—Moti per diferencies sobre qüestions de regadiu, senthi ferit el senador Sr. Poveda, San Juan, 22.—Altre esvalot per qüestió de regadiu ab els vehins de Mongerger.

Cádiz.—Reunió dels liberals pera reorganisar el partit local, presidida pel marquès de Beremati. Madrid, 24.—Arriba l'senyor Maura.—Concell de ministres a casa del senyor Maura.

Frància

Burdeos, 21.—Arriben d'incognit els Reys de Espanya y après el senyor Maura. Els primers son aclamats per milers de persones.—Dia 22. Surten els Reys d'Espanya.

Biarritz, 23.—Conferència política del senyor Canalejas ab el general López Domínguez. Caunterets, 23.—Arriben els Reys d'Espanya.

Marroch

Casablanca, 18.—Les autoritats franceses reposen en son carrech al governador.—Dia 19. Atach dels kabilenys a la ciutat.—Dia 20. Atach nocturn dels moros, frustrat.—Dia 21. Altre atac rebutjat pels francesos.—Dia 22. Les autoritats eremen el barri indigena, per mida de previsió.—Les kábiles de Beni-Alkasan derroten la mehalla imperial.—Dia 23. Combat de marroquins y francesos, guanyant aquets.

Marrakech, 20.—Proclamació de Muley Hafid com a Soldà.

Fez, 21.—Els europeus evaciuen la ciutat.

Andorra

Sant Julià d'Andorra, 21.—Pren possessió del principat el Bisbe d'Urgell.

C.

L'edat de la mare y l'estatura del fill

Segons la revista científica *Nature* seria precis tenir en compte l'edat de la mare com a factor de l'estatura del fill. A major edat del organisme, major desenrotll y major estatura en sa descendència. En l'especie humana, quan l'edat de la mare es de 16 a 19 anys, la llargada mitja del recent nascut es de 49 centímetres; de 49'50 si la ma-

De nou hem d'insistir en que es precis fixar bé l'alcans d'aqueixes y el màxim de ma d'obra que pot necessitar-se pera evitar competencies ruinoses als interessos de la classe treballadora.

Per la nostra part debem manifestar que hem sentit de llavis de una persona que ostenta una representació popular y que ha sigut una de les que més han treballat en tan important assumpte les següents paraules:

«Están en una equivocació els que creuen que la Reforma farà necessaris els serveys de un exèrcit de treballadors: res d'això, anant tot normalment vindrán les construccions noves a representar el doble de les actuals, necessitant el doble dels treballadors que avuy están empleats en elles.»

Lo que es ben veritat, donchs, no hi ha que olvidar que la Reforma no es una obra de moment, sino que aqueixa ha de realitzar-se durant un període determinat d'anys, y que les construccions dels carrers transversals, seguint efecte de la iniciativa privada, el seu embelliment y aixample se portará a cap ab molta lentitut, per lo que no farán necessari un contingent de treballadors que excedeixi en molt al que resulta d'aquell càlcul.

Una institució benfactorsa.

En l'Institut Obrer Catalá, instalat en el carrer del Carme, 107, 2.ª, vé funcionant ab extraordinari éxit un Consultori gratuít d'arts y oficis, en el que 'ls obrers d'aquest ram poden ampliar, consultar y perfeccionar-se en sos coneixements professionals.

Están al davant de dita institució alguns joves enginyers industrials y arquitectes, qual afabilitat ab els obrers es penyora de les simpaties que ha de trobar en les classes populars que consagran al treball ses millors energies.

Junta local de Reformes Socials

En la darrera sessió va acordar-se quedar enterats de la renúncia de la presidencia delegada que tenia 'l senyor Zurdo Olivares y del nomenament del Sr. Peris per aquell càrrech.

Demandar a l'Alealdia datos referents als preus dels salaris dels obrers.
Remetre a l'Institut tres interrogatoris sobre vagues y al Jutjat de la Barceloneta sobre una inspecció d'una fàbrica.

Se doná compte de les visites d'inspecció fetes y de fixar data al propietari d'una fàbrica pera que coluqui aparells preventius d'accidents del treball.

S'acordá a més realisar algunes inspeccions.
Demandar a l'Institut que 'ls certificats de naixement pera entrar als treballs els noys y noyes, se fassin en paper de pobre y gratuítament.

Arxivar el reglament interior d'una fàbrica.

Demandar al governador que dongui possessió del càrrech a un vocal nomenat pera la Junta provincial y que's portin a efecte les penyores imposades per infracció de la llei del treball de noys y dones en les fàbriques.

Gestions
Per la nostra Oficina de colocacions s'está gestionant el concurs d'importants elements socials d'aquesta ciutat pera dar més extensió als nostres serveys, alguns dels queresponen a la nostra crida ab un entusiasme que 'ns fa esperar magnífichs fruits.

Novament hem de dar les gracies als industrials que 'ns envian ofertes de treball, als que preguem se converteixin vers altres companys en propagandistes de la nostra obra, contribuint d'aqueixa manera a la difusió del benestar y a apagar els odís y les rencunies, que privan a n'els dos elements essencials de la producció d'arribar a la més perfecta concordia d'interessos y a la més fructífera aliansa de voluntat.

Festes

Dilluns al vespre se reuni en el Saló de Cent de les Cases Comunals un estol molt nombrós de delegats y sindichs de diferents entitats econòmiques, artístiques y recreatives d'aqueixa ciutat prenguent l'acort de constituir una comissió encarregada de organisar un programa de festes populars per la segona quinsena de Setembre y primera de Octubre.

Respecte aquet particular res tenim que dir si es que hi ha entusiasme y prou esperit de sacrifici per celebrarles de manera digne y com pertoca a la importancia de Barcelona, pro cal que siguin assequibles al poble y que no vinguin a constituir la segona edició de les de Juny, en les que tenian les classes treballadores de contentarse mirant per les escales de les valles que li cercaven el pas, com servian de divertiment als que tenian prous medis pera afuixar la mosca.

y s'hi afegeix cosa d'un centímetre d'oli per aislar l'aire.

Els gerros se guardarán en sitis aixuts y frescos.

Patates a la provençal

Se pelen y s'aixuguen ab un drap, fentse a talls rodons y de la gruixaria d'un duro. Se sofregeixen ab oli o llat, y després de donarli un parell de toms s'hi tira una cebeta tallada ben fina, sofregintse tot junt fins que sigui rosset, afegeint una cullerada de farina que no s'ha de tornar rossa, y cobrintse les patates ab bron o aygua amanit ab sol y pebre roig, deixantse coure poch a poch y sachejant la cassola de tant en tant, a fi de que quedin senceres.

(La Cuynera Catalana).

SOLUCIO

(Al problema del núm. 15)

Resposta 1.ª: Economía anual: Ptas. 45'99.
Resposta 2.ª: L' obrer estalvia 'l guany que 's fa el taberner. Estalvia ademés la part de gastos del establiment que li correspondria pagar a la taberna. Han enviat solucions: Joseph Daniel Vildá; Joan Bertran; D. F. y F.; F. P.

PROBLEMA

Un menjador de 5'60 ms. de llargh, 3'40 id. d'ample y 3'60 id. d'alt. ha de ser pintat a l'oli, de les parets y del sostre. Si 's paguen 0'95 ptes. per metre superficial, quant valdrá tot plegat?

CORRESPONDENCIA

Barcelona. — A. P. G. Li agraïrem envii sonets més propis índole setmanari. — A. D. S. Llegíxi La Mujer del Porvenir (Gustau Gil). — J. F. V. No solucionáu el problema. — M. H. Al Administrador. — «Parvus». Tampoch es gran cosa la poesia. No la podem publicar. — J. D. Q. Registrat y suscrit. — «Una metalúrgica». No podem assegurar quan publicarem la Carilla. El seu malaguanyat autor, senyor Esteve, morí repentinament. Ja 'n parlarem. — F. Q. V. Mercés per la propaganda.

Imp. carrer Nou de St. Francesch, 17

SECCIO D'ANUNCIS

HISTORIA GENERAL DE ESPAÑA

RAMÓN B. GIRÓN

TREINTA TOMOS A UNA PESETA EL TOMO

De venta en las librerías, kioscos y en la Administración:
Diputación, 286, Barcelona.

LA CONFIANZA

Calle Aviñó, n.º 30, frente al Bolsín
HIPÓLITO FÉDOU, ÓPTICO

Inmenso surtido en lentes y anteojos de todas clases; especialidades en los de roca a 8 pesetas par, garantizados como lo mejor que hay. Las recetas de los señores Oculistas son atendidas en el acto y esrupulosamente ejecutadas.

RENOMBRADOS

COSTANZI

El éxito

cada día más creciente de los milagrosos medicamentos

COSTANZI

para la curación de las Estrecheces uretrales, Uretritis, Prostatitis, Cistitis, Catarros de la vejiga.

Enfermedades humorales

han hecho necesario el cambio del Depósito para España, lo propio que de la Farmacia de su preparador

Grau Ynglada

a la Rambla del Centro, n.º 30 (junto al Crédito Lyonnais), Barcelona, lo cual se hace público para conocimiento de sus numerosos favorecedores.

ALGAS MARINAS FERRER.

(EXTRACTO FLUIDO DE FUCUS VESICULOSUS)
PODEROSO A LA PARQUE INSENSIVO REMEDIO CONTRA
EL HERPETISMO
Y LA OBESIDAD
O GORDURA EXCESSIVA

PIDANSE PROSPECTOS
OFICINA DE FARMACIA DEL D. E. FERRER
PLAZA DEL ANGEL 6 y 7
Y EN TODAS LAS FARMACIAS
AL POR MAYOR: S. VICENTE FERRER y Cia
BARCELONA

Grandes Almacenes de Ferreteria QUINCALLA Y MAQUINARIA

Fundiciones de hierro y bronce, talleres de maquinaria

FUMISTERIA

Hijo de Ignacio Damians

Talleres URGELL, PROVENZA, BORRELL
Despacho Escudillera, N.º 24, 26 y 28
y Obradors, N.º 2, 4, 6 y 8.

Teléfonos Despacho, n.º 101
Talleres, n.º 3630

Apartmento de Corros n.º 41.

BARCELONA

CLÍNICA MANAUT

CASA DE CURACIO

CURACIO de les enfermetats de la matriz, dels ovaris, de la vagina y de totes les que son propies de la dona.

Consulta de 11 a 1.

CURACIO de les enfermetats de les vies urinaries,

(rinyons, veixiga, próstata y uretra)

y de totes les que son propies de l'home.

Consulta de 6 a 8.—Gratis

HABITACIONS PERA MALALTS

Ningú deu operar-se sens visitar avans aquesta CASA DE CURACIO

Operacions a preus económichs. * Compte del Asalt, 34, Barcelona

Visita particular: DR. MANAUT, Rambla de Catalunya, 61, l.º de 3 a 5

COLOCACIONES.—Se necesitan:

Modistas (guanyant).
Oficial electricista.
Noys pera recados.
Oficials fàbrica capses de cartró.
Aprenta per la venda de perfumeria.
Aprentes pasticeros.
Barbers.
Aprentes encuadernadors.
Planxadores.
Calixistes.
Practicants de farmacia y medicina.
Sabaters.

Gorristas.
Sombrereras.
Cotillaires.
Pentinadoras.
Aprentes caldereros.
Aprentes pera la fabricació de flors artificials.
Aprent adroguer.
Oficials y aprendentes confec-cions.
Aprent d' encuadernad, per una impremta.
Sabateras.
Brodadoras.

Sombrereros aprendentes.
Planxadora de Tintoreria.
Ebanista aprendent.
Oficial sombrerer, solter, per treballar a Oviedo, ab capacitat per posarse al frente de un departament de sombrereria, ab bones referencias.
Aprent confiter.
Aprentes sabaters montadors.
Aprent retocador de clíxes.
Aprent pera magatsem.
Aprent pera manyá.
Minervistas.

NOTA.—Al objecte de no dificultar el funcionament de nostra oficina se fa avinent que aquesta unicament extendrá els seus serveys a las colocacions consignadas en el adjunt anunci lo que fem present a las personas que faltas de treball acudeixen a nostre domicili social al objecte de evitalshi la perdua de temps y las molestias inherents a una negativa involuntaria per part nostra.

Hores de despaig a la redacció: De 12 a 1 del mitjdia.

BOLSA DEL TREBALL.—Instalada en el Foment del Treball Nacional.—Plassa de Santa Agna, 4.—OFERTAS:

Practicant de farmacia.
Viajant generos de punt.
Id. venda de teixits.
Administrador de revista.

Dependent.
Oficials modistas.
Auxiliars d' escriptori.
2 meritoris.

Noy pera recados.
Mecánich electricista (fora de Barcelona).

CALLICIDA PIZÁ

omplastos y de los líquidos en general. Es económico, una peseta en todas las farmacias, droguerías y zapaterías.

Depósito general: Farmacia del autor, Plaza del Pino, 6. BARCELONA

Por 1'30 ptas. se remite por correo certificado.

Extirpa rápidamente, sin dolor ni molestia, los callos y durezas.

Es curioso: no motiva los inconvenientes de otros

WERTHEIM

MÁQUINES PERA COSIR Y BRODAR

ESPECIALITAT: Máquina rotativa RÁPIDA, la mejor del món.

Máquinas pera totes les industries.

Máquinas rectilíneas SEYFERT pera mitjas.

AL COMPTAT Y A PLASSOS

AVINYÓ, 9.—BARCELONA

Anemia, Escrofulismo, Raquitismo, Tuberculosis, Neurastenia, Enfermedades nerviosas ocasionadas por la pobreza de sangre, se combaten con el empleo de la

VITALINA CASALS Elixir tónico regenerador a base de fosfo to sosa y tónicos amargos depurativos.

Fuente San Miguel, 2.—Gigantes, 1.—BARCELONA

HERNIADOS (trencats), leed:

Si quereis encontrar curación radical de vuestros males, usad los modernos bragueros del especialista Torrent, no molestan ni hacen bulto, amoldándose al cuerpo como un guante; hombres, mujeres y niños deben de usarlos. Contención absoluta, curación pronta y comodidad inmensa se obtiene con tan maravillosos bragueros. No comprar sin ver antes esta casa. Unión, núm. 13, tienda. Casa Torrents.